

10.000 K plačuje 20 vin. davka. Ali: človek, ki ni kmet in ima le za 1 vin. manje kakor 1200 K letnega dohodka, ne plačuje dohodninskega davka čisto nič. Koliko pa je kmetov, ki nimajo 1000 K letnega dohodka, dače pa morajo plačevati, da jim koža poka! Pred kratkim smo pisali, da mora kmet od zemljišča, ki je cenjeno na 1000 K čistega dohodka, davka z dokladami vred plačevati 610 K 82 v, t. je 60% od čistega katastralnega dohodka, vrh tega pa še hišni in osebni dohodninski davek, torej gotovo blizu 70% od čistega katastralnega dohodka. Obrtniki plačujejo od čistega dohodka 10%, kapitalisti od obresti, ki jih brez truda redno sprejemajo, 2%, in uradnik, ki ima n. pr. 2000 K letnega dohodka, samo 0,92% osebne davka; še tisti, ki dobi veliko srečko, plača od pridobljene svote samo 15%. Takšen je liberalizem v svoji nagoti!

Samobesebi umevno je, da so vsled ljubeznipolne skrbi liberalcev za kmeta temu-le dolgovi morali rasti. V avstrijskih deželah z vrejenimi zemljiškimi knjigami so znašali koncem l. 1858, torej ravnokar, predno se je liberalna doba začela 2244 milijonov K; to pa je dolg, ki se je zbiral, odkar Avstrija obstoji, torej sto in sto let. Zdaj pa pozor! L. 1870 je že bilo dolga 4146 milijonov K, l. 1881 pa 6124 mil. K. V 20 letih liberalne vlade je dolg postal 3krat večji; to je naravno grozno! Od teh skupnih na zemljišči vknjiženih dolgov je pripadalo na kmetstva posestva 4020 mil. K, torej $\frac{2}{3}$. Rekli smo, da se je splošni dolg v liberalni dobi potrojil; to pa je tako razumeti: nekmetom, imajočim zemljišča, se ni celo podvojil, kmetem pa se je počvetoril. Živijo liberalizem! Za kmeta na svetu ni hujega od liberalizma.

Vedó pa premnogo o ljubezni liberalcev do kmetstva ljudstva tudi dovolj pripovedovati ubogi posli, ki morajo po mestih liberalni gospodi služiti. Psiček ima deset ljubkovalnih imen, posel sliši le psovke, psiček ima postljano na zofi, posel si zvečer slavnico razgrne v mokri, mrzli kamri, psiček dobi takoj zdravnika, kadar pobeša rep, in vse je v hiši žalostno, posel, kadar zbolí, se zmerja za lenuha in kolne — in če mu noče postati bolje, zlepa potisne iz hiše. To je liberalizem. Kakšen pa bi tudi naj bil, ker je najhujši sovražnik veri. Ljubezen do bližnjega je pa vendar le tam, kjer je pravo, globoko verstvo.

Dokler ima liberalci moč v rokah, je kmet trpin, da ga ni večjega. Zato pa se ni čuditi, če je v dobi liberalne vlade ljudstvo jelo plug in motiko zapuščati ter iskati

drugih sredstev, da se preredi! V letu 1869. je še bilo izmed vsega avstrijskega prebivalstva kmetstva 67,2%, l. 1880. 63,6%, leta 1890. 62,4% in sedaj ga je le 57,3%. Vse sili v mesta, in se tam raje poslanja ter glad pretepa, kakor da bi ostalo na domu. »Ljubo doma« je že postalo prazna beseda, in kdor s pesnikom zatrjuje, da »bi hotel zanj umreti«, tega smatrajo danes za norca.

Daleč, daleč je liberalizem spravljal kmeti stan; in tak trebušen nemški liberalni meščan bi si pač nikdar ne upal stopiti pred kmeta, ako bi prvič ne bil skrajno drzen, in drugič kmet vedel, kdo mu povzročuje toliko gorje. Če je že ta in uni med kmeti žalibog tako slep, da lazi za nemškutarskim liberalcem in mu še celo liže pete, naj ima to veselje, dokler je le njemu samemu v škodo, ki se lahko da popraviti; pa pred volitvijo v državni zbor, od katere je za dolgo dobo odvisna njegova in njegovih sodrugov sreča, bi se naj vendar izčajmal, da stori to, kar je pričakovati od tistega živega bitja, ki se mu pripisuje pamet.

Sulferajnska šola — naša narodna propast!

»Slovenci v domovini niso gospodarji, stiska v njej na steno tujčeva jih pest!« prebrida resnica, ki mora navdajati vsakega rodoljuba z boleščjo. Sovražniki narodovi zasledajo odločevalne in uplívne sedeže v naših uradih, v naših zastopih, slovenski denar se izgublja neposredno ali pa vsaj posredno v žepe narodu nasprotnih trgovcev in kupčevalcev, slovenske posesti prehaja kos za kosom v sovražne kremplje; pa še več! — Kakor se niso zadovoljili nekdanji kruti Turčini z naropanim srebrom in zlatom, ampak s satanskim veseljem zaslužnjevali najdražji narodov zaklad: slovensko mladino, tako segajo po njihovem zgledu tudi naši sedanji nasprotniki ne samo po zemlji naših očetov, ampak ugrabljajo nam tudi predrag zaklad slovensko mladino s tem, da jo izvabljajo materi Slavi iz naročja, in položijo v krilo strupene mačehe namreč sulferajnske šole, morilke »besede materne«, uničevalke slovenskega rodu v duševnem oziru. Da ta pridevek, ta naslov za sulferajnsko šolo ni preoster, evo dokaza:

Slovenska mladina se v sulferajnski šoli ne nauči, ne nasrka ljubezni do slovenskega roda; ravno nasprotno! začne se sramovati

materne besede, slovenskega jezika, sramovati se slovenskih roditeljev. »Nemškutarji v naših šolah, šolniki trdi Nemci ali ponemčeni Slovenci«, tako govori nepozabni Slomšek. »ti ostudijo deci materni jezik, ker otrokom le po nemško svoje nauke v glavo vtepajo, domači jezik jim je pasterk. Zaradi slovenske besede otroke psujejo, jim zasmehljivo znamenje obešajo, pometajo mladini materni jezik iz glave in ji iztrgajo iz srca ljubezen materino«. (Slomšek 4. knjiga, st. 254). Tako piše največji slovenski pedagog že o šolah njegovega časa, o šolah, ktere so se imenovale narodne. Kaj bi še le rekel, ko bi pogledal v sedanje sulferajnske — učilnice, v katerih se nemščina in »le gola nemščina na častitem mestu košati« in v katerih se je to že zgodilo, kar Slomšek o svojedobnih ponemčevalnicah prorokuje rekoč: »Slovenščina zanemarjena tako dolgo za vrati čepi, da jo v kratkih letih čez prag sunejo in v smet vržejo«.

Izruvana je na ta način iz mladega srca ena cvetka, ugrabljena slovenski mladini, »ena izmed dveh rečij, kateri ji morata biti dragi kakor svetle oči, namreč beseda materina« vseh dobrot največja dobrota, jasno ogledalo vsakega ljudstva. (Slomšek 4. knjiga, str. 258), uropana ji je beseda materina, ktero tako navdušeno proslavlja pesnik pojoč: »Zakon svet je, pravi mi srce, beseda materina, nikdar se zatirati ne sme, beseda materina, kakor svetla zvezda, ki mornarju kaže pot po morju, v dušo vlija nade mi sladke, beseda materina. — Opominja me, ostati srčnemu v nadlogah silnih, kadar iz oči teko solze, beseda materina. Seme zlato vedno seje v sprejemljive moje prsi, da iz njega pesmi se rode, beseda materina!« (Cimperman). — Če se do zlate materine besede zamori v mladem srcu spoštovanje in ljubezen, spolni se beseda Slomšekova, ki pravi: »Kadar beseda materina umira, peša tudi narodu slava in moč«. Taka nevarnost preti Slovincem od ponemčevalnih šol, tu je strupen vir, ki zastruplja naš narodni živelj. Grobokopi Slovenstva so slovenski stariši, ki pošiljajo svojo deco v sulferajnske šole, čeravno imajo priložnost dajati jih v slovenske. Za ta razlog bi jih naj vzbudil iz narodne zaspanosti, da bi zaklicali: kralju dajemo, što je kraljevo, gospodinu, što je gospodinovo, a što je naše, ne damo, slovenskih otrok ne izročimo potujčevalnici, kjer jim preti nevarnost v narodnem oziru in kjer jim preti tudi nevarnost, da bodo zaostali tudi v umstvenem razvitku. Kako bi pa naj napredoval otrok v taki šoli, kjer učnega jezika ne razume.

zagledal v kotu njegovo ležišče. Aj, to ravno potrebujem! Šel sem k njemu, zrašil slamo v lesenej škatlji in po nepričakovanem veselju izvlekel iz nje snopič majhnih papirov. Gnjusna psička, ko je to videla, ujedla me je najprej v litko in ko je zavohala, da sem vzel papire, začela je cviliti in dobrikati se, ali jaz sem rekel samo: »Ne, golobička moja, oprosti!« in se spustil v pobeg.

Jaz mislim, da me je deklica imela za zblaznelega, ker se je prestrašila nenavadno. Ko pridem domov, hotel sem se takoj poprijeti dela in pregledati ta pisma, ker pri luči malo slabo vidim, ali Maori je padlo v glavo, da je vmivala pod. Te neumne Čuhonke se brigajo vedno o nepravem času za čistost. Zato sem odšel, da zabijem čas in premišlujem o tem dogodku. Sedaj bom zvedel enkrat vsa dela, vsa počenjanja, vse nagibe, bom razumel vse. Ta pisma mi odkrijejo vse. Psi so umen narod; oni poznajo vse politične odnose in zato gotovo tam vse najdem. Podoba in vsa dela tega moža. Tam bode gotovo tudi nekaj o njej, katera . . . nič, molčanje! Proti večeru prišel sem domov. Ležal sem večinoma na postelji.

Novembra 13.

No pogledajmo, kaj je s tem! Pismo je še dovolj razločno pisano; način pisanja pa je vendar nekako pesji. Citajmo!

»Ljuba Fideljka! Ne morem se še vedno privaditi Tvojemu meščanskemu imenu. Kakor da bi Ti ne mogli dati lepšega? Fideljka, Roza — kako vsakdanje! Vendar, pustimo to; jaz se zelo radujem, da se nama je rodila misel, pisati si druga drugej«.

Pismo je pisano popolnoma pravilno. Ločila in pravopis — vse dobro. Tako priprosto ne napiše celo naš sekcijski šef, dasiravno beseduje, da je obiskoval nekje univerzo. Glejmo dalje!

»Meni se zdi, da je odkrivanje misli, čuvstev in vtisov med prijatelji jedna največjih dobrot na svetu«.

Hm . . . Misel je iz nekega iz nemščine prevedenega dela. Imena se ne spominjam.

»Govorim to iz skušnje, četudi se nisem klatila po svetu dalje od našega doma. Ne preteče li moje življenje v vsej zadovoljnosti? Moja barojšnja, katero papa kliče Zofi, me ljubi brez pameti«.

Aj, aj! . . . nič, nič. Molčanje!

»Papa se mi tudi včasih zelo laska. Čaj in kavo pijem s smetano. Ah, moja ljuba, moram ti tudi reči, da zame ni nikake zabave na velikih obglodanih kosteh, katere žre v kuhinji naš Polkan. Kostí so dobre le od divjačine in te tudi le takrat, če se nikdo ni izsesal iz njih mozga. Zelo dobro je zmešati nekaj primak, a brez kapersov in brez

zelenjave; za me pa ni nič slabšega, kakor davati psom kroglice skotane iz kruhove meče. Kak-si-bodi gospod pri mizi, ki je v svojih rokah imel različno nesnago, prične s temi rokami kotati kruhove kroglice; pokliče Te in Ti porine kroglico v usta. Odreči se, bi bilo neolikano; in Ti ješ, z gnjusom sicer, a ješ . . .«

Vrag vedi, kaj to pomeni! Taka neumnost! Kakor bi ne bilo zanimivejšega predmeta, o katerem bi se dalo pisati! Pogledajmo na drugej strani, ni li kaj pametnejšega.

» . . . Pripravljena sem z veseljem Te obvestiti o vseh dogodkih pri nas. Nekaj sem ti povedala že o glavnoj osebi, katero naš papa kliče Zofi. On je strašno čuden človek . . .«

Vendar enkrat! Saj sem znal: Psi so premeteni v vseh stvareh. No, kaj je s papajem!

» . . . čuden človek. On večidel molči. Govori prav redko; ali pred jednim tednom govoril je neprestano sam s seboj: »Dobim ali ne dobim?« Potem vzame v jedno roko kos papirja, drugo pa stisne prazno v peščico in pravi: »Dobim ali ne dobim?« Enkrat se je obrnil k meni z vprašanjem: »Kako misliš ti, Medžji, dobim ali ne dobim?« (Dalje.)

»V domačem jeziku se narod jame učiti, po materni besedi slovijo častiti možje, blagi dobrotniki svojega ljudstva« pravi Slomšek, le pouk na podlagi matrne besede more vzgojiti mladino, da: »Postane narod vrlih mož!»

Ce otrok pouka ne ume, omahne v gorečnosti, postane, kar je čisto naravno, nepazljiv, lahkomišeln, brezbrizen. Če mu preti zavoljo tega kazni, ktere po svojem otroškem mnenju ne zasluži, postane še vrh tega lažnjiv, da bi se rešil kazni, zvrta krivdo na druge, shira duševno in otrok je skažen premnogokrat za celo življenje. »Slovensko mladež po nemški šolati je ravno toliko«, pravi Slomšek, »kakor prazno slamo mlatiti, veliko ropotanja, malo pa čvrstega zrnja. Otroci se naučijo po nemški kleti, svoje rojake za zijake imeti, se domačega blaga sramovati, in se le s ptujim bahati. Tako izsolana mladina je na pol surova jed; ni Slovenec ne pravi Nemec; vsakega pol ploda, malo, malo pridnega«. (Slomšek 4 knj. str. 253.) — Koliko tacega malopridnega sadu, takih nezrelih lesnik in lesnjač so nam že izgojile pomemčevalne šulferajnske šole, se lahko vsakdo prepriča, če si ne zamaši nalašč ušes in zakrije oči, in koliko tacega sadu nam še bo prinesla šulferajnska šola, če jo bomo še sami negovali v svoji slepoti, če jo bomo še sami krepili s tem, da ne odvrčamo slovenske mladine od nje. Slovensko dete spada v slovensko ljudsko šolo, nemška mladina pa v nemško, le na podlagi matrne jezika je napredek mogoč, le tako se more dobro vzgojevati in izobrazovati. Šola nima namreč samo dolžnost, da nauči otroke pisati, čitati, računati itd., ampak šola mora tudi vzgojevati, нравno, čednostno požlahtnovati, buditi in gojiti v njih ljubezen do Boga, ljubezen do roditeljev, do svojega naroda in domovine, do svojega bližnjega, navajati jih mora k pridnosti, delavnosti, k zmernosti in varčnosti. Pa kako bi mogli pričakovati za slovensko mladino tako blažčega vpliva od učiteljev, kateri se proslavljajo premnogokrat le po neprijaznosti in sovraštvu do vsega, kar je slovenskega, kateri nimajo za naše narodne vspehe in napredek nobene priznalne besede, ampak le besede zaničevanja, jeze, sovraštva in obsodbe.

Slovenski stariši, ne dajte se premotiti z različnimi darovi, z obleko, obutljo, z božično štruko in z drugimi vadami, s katerimi lovijo Vaše otroke v šulferajnske šole. Obleka se raztrga, štruka poje, vaš otrok pa izsolan v šulferajnski šoli je in ostane po Slomškovu besedi na pol surova jed; ne Slovenec ne pravi Nemec, vsakega pol ploda, malo — malo pridnega«. (Dalje sledi).

Politični ogled.

Državnozbornske volitve. Nemci bodo poslali v prihodnji državni zbor menda najslabše može, ki jih sploh morejo dobiti. Resni in delavni može nočejo več sprejeti nobenega mandata, ker vedo, da bi jih nemško časopisje zopet zavoljo najmanjših reči tiralo v obstrukcijo in bi tako ničesar ne mogli storiti za ljudstvo. Razbijajoča politika nemških poslancev se torej na njih samih tudi že maščuje. Slovenci gredo z velikim upanjem v volilni boj. V Istri in Trstu upajo, da bodo mandat za peto kurijo dobili v svoje roke. Le na Koroskem stoji slabo s slovenskim kandidatom, ker konservativni Nemci ne bodo hoteli več podpirati Slovencev.

Bivši socijalno-demokratski poslanec Resel ne bo v prihodnje več kandidiral, ker mu poslanstvo, kakoršno je bilo dosedaj in bo brzkone tudi v bodoče, vse premalo nese. Vodja Resel bo mesto tega s 1. oktobrom raje prevzel uredništvo »Arbeiterwille«, ki postane sedaj dnevnik in bo imel vsaj za dalj časa gotovo mastno plačo. Za mandat v peti skupini v Gradcu in okolici se bo pobrinil bivši poslanec Pernerstorfer, ki pa

ne more imeti ravno prevelike nade na konečno zmago. Sicer so se pa že tudi Resl jela majati tla in poskrbel je pravočasno za primerno službo.

Vojaška godba bo začela v Gradcu igrati. Tako je vsaj sklenilo društvo »Industriehalle«. Seveda so na ta sklep nemški nacionalci sila hudi, toda prebivalstvo se je že spametovalo in noče več čez drn in strn hoditi za njimi. Da bi nacionalcem ne šel cesarski namestnik tako uslužno na roko, bile bi graške razmere že davno boljše.

V Celovcu so začeli pristni Nemci boj proti cilindru in fraku, ker je baje ta obleka premalo nemška. Tako neumno-otročji postajajo torej že naši sosed! Prav jim svetuje nekdo, naj se začnejo zavijati v kože divjih zverin, kakor so delali stari Grmani, potem bodo res imeli nemško obleko!

Vojska v Južni Afriki se bliža svojemu koncu, ker je predsednik Krüger vrgel od sebe sila in kopita ter odšel v Laurenc-Marquez, kjer se je dal vjeti. Na posebni ladji se bo pripeljal v Evropo. Ali ni mnogo tudi angleški denar pomagal, da se vojska tako hitro končuje, si ne upa nihče zanikati.

Vojska na Kitajskem je tudi pri koncu. Vlade so začele mirovna pogajanja. Kitajska vlada je določila za svoja zastopnika princa Činga in cesarskega namestnika Lihungčanga. Rusi že umikajo svoje čete iz Pekina. Nemški cesar pa je poslal grof Waldersea na Kitajsko, da bo vsem četam vrhovni poveljnik, a sedaj se sklepa mir. To je pa blamaža za Nemce.

Dopisi.

Iz Frama. (Zaspanost.) Nekateri kraji južnega vznožja Pohorja še vedno tavajo v svoji narodni zaspanosti naprej. Vedno še spijo; Bog ve, ali se bodo skoro zbudili iz dolgotrajnega, vednega spanja. Vsaj čas bi že enkrat bil. Posebno pa že iz Frama ni dolgo nobenega poročila. No, pa Vam ga jaz priobčim.

Fram se vedno bolj pači s svojim nemštvom. Ni samo dovolj, da ima tukaj precejšnje število Nemcev svoja posestva, ampak tudi framčani so vseskozi razun malih izjem nemščini preveč naklonjeni. Ali morebiti to ni res? Gotovo da! Tu imate več dokazov.

Po celem Framu ne bode videli več ko dva, oziroma tri slovenske napise; drugo je vse v blaženi nemščini. Framski obrtniki in trgovci z nemškimi napisi menda mislijo, da naše ljudstvo bolj razume švabsčino, ko pa domači naš materni jezik. To je grdo ravnanje!

Poglejmo si uradovanja. Gosp. župan in občinski tajnik uradujeta vse v nemščini. Ali župan in njegov tajnik ne znata slovenski? Uradujeta slovenski! Šolski vodja tudi vse v nemškem uraduje. V posojilnici se sliši ob uradnih urah mnogo nemščine, ker njeni udje, izjemši jednega, vedno nemški govorijo. Na pošti ni dvojezičnega pečata. Ni ga skoro tukaj moža, ki bi se kaj pobrigal za tukajšnji slovenski napredek! Vedno stari kvas!

Framčani imajo tudi bralno društvo, pa dokaj zaspano. Ako ima bralno društvo v gostilni svoj sedež, težko napreduje.

Dragi framčani! Ker se drugod kažete kot Slovence, se pa še doma kažete kot narodnjake!

Odvrzite nemške napise, omislite si slovenske! Uradujte samo slovenski! Občujte med seboj le slovenski! Ne štejte si v zalugo, če vse v tujem nemškem jeziku izražate.

To je moj kratek poduk in svarilo za Vas. Če ste dobri Slovenci, bode tako tudi storili. Če pa ne bode, ste nepoboljšljivi nemskutarji.

Šmartin pri Slov. Gradcu. (Slomškova slavnost). Marsikateri si je že menda mislil, kaj da Šmarčani nič ne poročajo o slavnosti, katero so priredili dne

2. septembra. Pa počasi pride vse na vrsto, kakor je že pri nas navada. Krasen je bil dan, ki smo si ga izbrali v proslavo nepozabljivega vladike Slomškega. Že v predvečer so vihrale veličastne zastave raz cerkvenega stolpa, naznanjajoč imenitno slavnost, ki se ima vršiti. Tudi druga poslopja so bila z venci in zastavami primerno okrašena. Takoj po večernicah se je začelo zbirati v šolskem poslopju radovedno občinstvo, med katerim je bilo opaziti več gostov iz Starega trga, Podgorja, Šmiklavža in celo iz Št. Vida nad Valdekom. Najbolj so se izkazali Slovenjgradčani, ker — nobenega ni bilo. Kmalu potem je naznanilo gromenje topičev začetek slavnosti. Vse je bilo prenapolnjeno izvrstnega ljudstva. Gosp. Waukan, kot predsednik pozdravi zbrano množico. Na to je zapel domači pevski zbor pod vodstvom g. Krpača lepo pesem »Naše gore«. Vse je občudovalo zmognosti pevcev. Potem nastopi veleč. g. V. Vogrinc kot slavnostni govornik; v kratkem in duhovitem govoru je naslikal delovanje imenitnega Slovenca Slomškega. Zatem so se zopet vrstile lepe pesmi in deklamacije. Nazadnje je prišla šaloigra »Zamujeni vlak« na vrsto. Domači kmečki fantje so se vrlo obnašali. Izvrstno je uprizarjal J. Hartman mojstra Petra. Čekunov kovač se je kot občinski sluga dobro postavil, Krčmar Orel, sodar Potokar (F. Filač) in tesar Hribar (F. Bregant) so svoje vloge izvrstno igrali. Še tudi železniški nadzornik (g. Fr. Grm) in vratar (J. Mathaus) nista zaostala. Največja komedija je bila, ko se je pripeljal v posebnem vlaku mojster Peter. Skoro bi se bili ljudje zmotili in mislili, da se s tem vlakom domu popeljejo — pa iz tega ni bilo nič. Omeniti se tudi mora, da si je največ zaslug s to prireditvijo pridobil gosp. F. Grm, ki se ni bal nobenega truda; naj bode njemu in vsem, ki so kaj pripomogli, čast in prisrčna zahvala. Došel je bil tudi brzojav s sledečim pozdravom: »K današnji slavnosti vam iskreno častitam. Veseli me, da se s to prireditvijo spominjate slavnega vladike, — neizrečeno rad bi se bil osebno udeležil, pa nemogoče, v duhu bodem v vaši sredini. Pozdravlja srčno vse zbrane in kliče: Bog živi!« Karner.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Nekaj za državnozbornske volitve. Če ima grajščak tudi hišo v mestu, ali če ima meščan tudi kmetijo, ali smeta na dveh krajih voliti? Ne, vsak sme le enkrat voliti v eni volilni skupini. Grajščak voli z grajščaki, meščan pa z meščani. Če ima kdo posestva v raznih občinah, v kateri pa sme voliti? V tisti, kjer stanuje. Če pa v nobeni teh občin ne stanuje, potem voli tam, kjer največ davka plača.

Imenik volilcev. Vsak župan ima za to skrbeti, da se sestavi imenik volilcev. Vsak volilec sme ta imenik pregledati, če je vse v redu. Župan mora naznaniti, kdaj in kako dolgo bo imenik volilcev ležal v županskem uradu na ogled. Vsak volilec sme v tem času imenik pregledati, če ni kak volilec izpuščen, ali če ni kdo vpisan med volilce, ki nima volilne pravice. Če imenik ni v redu, kam gre pritožba? Ako župan spozna, da se je zmotil, lahko sam popravi imenik prvotnih volilcev in stvar je rešena. Ako se pa župan in pregledovalec imenika ne moreta sporazumeti, sme pregledovalec narediti pismo pritožbo, ki se imenuje reklamacija. Reklamacija se lahko izroči brez vsake poštna znamke tudi županu, ki jo mora v treh dneh poslati na okrajno glavarstvo. Ako tudi isto pritožbe ne reši ugodno, dovoljen je v treh dneh priziv ali pritožba na cesarskega namestnika. Kakor on odloči, to velja.

Telovadbe ne bo! Naš mestni zastop je odbil prošnjo gimnazijskega in učiteljskega